

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2024. május 30.*

„Előzetes döntéshozatal – Fogyasztóvédelem – 2011/83/EU irányelv – A 8. cikk (2) bekezdése – Távollevők között elektronikus úton kötött szerződések – A kereskedő tájékoztatási kötelezettségei – Fizetési kötelezettséggel járó megrendelés – Valamely internetes oldalon gomb vagy hasonló funkció aktiválásával megtett megrendelés – A kereskedő azon kötelezettsége, hogy e gombon vagy hasonló funkción a »fizetési kötelezettséggel járó megrendelés« vagy ennek megfelelő megfogalmazást tüntessen fel – Feltételes fizetési kötelezettség”

A C-400/22. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Landgericht Berlin (berlini regionális bíróság, Németország) a Bírósághoz 2022. június 16-án érkezett, 2022. június 2-i határozatával terjesztett elő a

VT,

UR

és

a **Conny GmbH**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: E. Regan tanácselnök, Csehi Z., M. Ilešič (előadó), I. Jarukaitis és D. Gratsias bírák,

főtanácsnok: G. Pitruzzella,

hivatalvezető: K. Hötzl tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2023. szeptember 27-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– VT és UR képviseletében N. Meise Rechtsanwältin,

* Az eljárás nyelve: német.

- a Conny GmbH képviseletében C. Heber Rechtsanwältin,
- az Európai Bizottság képviseletében I. Rubene, E. Schmidt és G. von Rintelen, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2023. november 14-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 304., 64. o.) 8. cikke (2) bekezdése második albekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a VT és UR, egy lakás bérbeadói (a továbbiakban együtt: bérbeadók) és a Conny GmbH között egy bérlőnek (a továbbiakban: szóban forgó bérlő) a Connyra engedményezett jogai tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amely e bérlő jogainak engedményeseként a bérleti díjak túlfizetésének visszatérítését követeli az említett bérbeadóktól.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2011/83 irányelv (4), (5), (7) és (39) preambulumbekzdésének szövege a következő:
 - „(4) Az [EUM]-Szerződés 26. cikke (2) bekezdésével összhangban a belső piacnak egy olyan, belső határok nélküli térséget kell alkotnia, amelyben biztosított az áruk és szolgáltatások, valamint a letelepedés szabadsága. A távollevők között és az üzlethelyiségen kívül kötött fogyasztói szerződések egyes vonatkozásainak harmonizációja szükséges az olyan valódi fogyasztói belső piac előmozdításához, amely megfelelő egyensúlyt teremt a fogyasztóvédelem magas szintje és a vállalkozások versenyképessége között, a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása mellett.
 - (5) [...] [A] fogyasztók tájékoztatására és az elállási jogra vonatkozó egyes rendelkezéseknek a távollevők között és az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetében való teljes harmonizációja hozzájárul a magas szintű fogyasztóvédelemhez és a fogyasztói piac jobb működéséhez.
- [...]
- (7) Néhány alapvető szabályozási elem teljes harmonizációjának jelentősen növelnie kell a fogyasztók és a kereskedők jogbiztonságát. Mind a fogyasztóknak, mind a kereskedőknek egyértelműen meghatározott jogi fogalmakon alapuló, az üzleti vállalkozások és a fogyasztók közötti szerződések egyes vonatkozásait Európai Unió-szerte szabályozó egységes rendszerre kell tudnia támaszkodnia. E harmonizáció hatásaként a szabályok

széttagoltságából adódó akadályok eltűnnek, és megvalósul a belső piac ezen a területen. Ezeket az akadályokat csak uniós szinten meghatározott egységes szabályokkal lehet megszüntetni. Ezenkívül a fogyasztóknak magas szintű védelemben kell részesülniük az Unió egész területén.

[...]

(39) Fontos annak biztosítása, hogy a távollevők között, internetes oldalakon keresztül kötött szerződések esetén a fogyasztónak a megrendelés leadása előtt lehetősége legyen a szerződés fő elemeit teljeskörűen elolvasni és megérteni. Ennek céljából ebben az irányelvben rendelkezni kell arról, hogy ezeket az elemeket a megrendelés leadásának megerősítését kérő rész közvetlen közelében tüntessék fel. Ilyen helyzetekben annak biztosítása is fontos, hogy a fogyasztó meg tudja határozni azon időpontot, amelytől kezdve kötelezettséget vállal arra, hogy fizet a kereskedőnek. Ezért a fogyasztó figyelmét egyértelmű megfogalmazással kifejezetten fel kell hívni arra, hogy a megrendelés elküldése a kereskedőnek való fizetés kötelezettségével jár.”

4 Ezen irányelvnek „Az irányelv tárgya” című 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ennek az irányelvnek az a célja, hogy a fogyasztóvédelem magas szintjének elérése révén hozzájáruljon a belső piac megfelelő működéséhez azáltal, hogy közelíti a fogyasztók és kereskedők között kötött szerződésekre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések bizonyos vonatkozásait.”

5 Az említett irányelv „Fogalommeghatározások” című 2. cikke a következőket mondja ki:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[...]

7. »távollevők között kötött szerződés«: a kereskedő és a fogyasztó között áru vagy szolgáltatás értékesítésére szervezett távértékesítési rendszer keretében, a kereskedő és a fogyasztó egyidejű fizikai jelenléte nélkül – a szerződés megkötésének időpontjával bezárólag kizárólag egy vagy több távközlő eszköz alkalmazásával – kötött szerződés

[...]”

6 Ugyanezen irányelv „Hatály” című 3. cikke az (1) és (5) bekezdésében a következőket írja elő:

„(1) Ez az irányelv – az irányelv rendelkezései által meghatározott feltételek szerint és mértékben – kereskedők és fogyasztók között kötött szerződésekre alkalmazandó. [...]

[...]

(5) Ezen irányelv nem érinti az általános nemzeti szerződési jogot, így a szerződések érvényességére, létrejöttére vagy joghatására vonatkozó szabályokat, amennyiben általános szerződési jogi kérdéseket ezen irányelv nem szabályoz.”

7 A 2011/83 irányelvnek „A harmonizáció szintje” című 4. cikke értelmében:

„Ha ez az irányelv másként nem rendelkezik, a tagállamok nem tarthatnak fenn és nem vezethetnek be nemzeti jogukba az ebben az irányelvben megállapított rendelkezésektől eltérő – ideértve az eltérő szintű fogyasztóvédelmet biztosító szigorúbb vagy kevésbé szigorú – rendelkezéseket.”

8 Ezen irányelv „Tájékoztatási követelmények a távollevők között és az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetében” című 6. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A fogyasztót a távollevők között vagy az üzlethelyiségen kívül kötött szerződés, illetve annak megfelelő ajánlat mindaddig nem köti, amíg a kereskedő egyértelműen és érthető módon tájékoztatást nem nyújt a fogyasztónak a következőkről:

a) az áru vagy szolgáltatás lényeges tulajdonságai, az adathordozónak és az árunak vagy szolgáltatásnak megfelelő mértékben;

[...]

e) az áru vagy szolgáltatás adóval növelt teljes ára vagy – amennyiben az áru vagy szolgáltatás jellegéből adódóan az árat nem lehet előre ésszerűen kiszámítani – az ár kiszámításának módja [...]

[...]

o) adott esetben a szerződés időtartama, illetve ha a szerződés határozatlan időre szól vagy automatikusan meghosszabbodik, a szerződés felmondásának feltételei;

p) adott esetben a fogyasztó kötelezettségeinek szerződés szerinti legrövidebb időtartama;

[...]”

9 Az említett irányelvnek „A távollevők között kötött szerződések formai követelményei” című 8. cikke a (2) bekezdésében a következőket mondja ki:

„Ha az elektronikus úton megkötendő, távollevők közötti szerződés fizetési kötelezettséget keletkeztet a fogyasztó számára, a kereskedő egyértelműen és jól látható módon, valamint közvetlenül a megrendelés fogyasztó általi megtétele előtt felhívja a fogyasztó figyelmét a 6. cikk (1) bekezdésének a), e), o) és p) pontjában előírt információkra.

A kereskedő gondoskodik arról, hogy a fogyasztó a megrendelés megtételekor kifejezetten tudomásul vegye, hogy a rendelés fizetési kötelezettséget von maga után. Ha a megrendelés megtétele gomb vagy hasonló funkció aktiválásával jár, a gombot vagy hasonló funkciót könnyen olvasható módon [helyesen: könnyen olvasható módon kizárólag a] »fizetési kötelezettséggel járó megrendelés« vagy ennek megfelelő, egyértelműen megfogalmazott felirattal kell ellátni, amely jelzi, hogy a megrendelés a kereskedő javára teljesítendő fizetési kötelezettséget von maga után. Amennyiben a kereskedő nem tartotta be az ezen albekezdésben foglaltakat, a szerződés vagy a megrendelés a fogyasztót nem köti.”

A német jog

- 10 A Bürgerliches Gesetzbuch (polgári törvénykönyv) 312j. §-ának az alapügyre alkalmazandó változata (a továbbiakban: BGB) a (3) és (4) bekezdésében a következőket írja elő:

„(3) A [kereskedő által ellenszolgáltatás fejében nyújtott szolgáltatásra vonatkozó, elektronikus úton megkötött fogyasztói] szerződések esetében a kereskedőnek oly módon kell a megrendelési helyzetet kialakítania, hogy megrendelésével a fogyasztó kifejezetten elismerje, hogy fizetés teljesítésére vállal kötelezettséget. Ha a megrendelés megtételére gomb megnyomásával kerül sor, a kereskedő csak akkor tesz eleget az első mondatban említett kötelezettségének, ha a gombot könnyen olvasható módon kizárólag a »fizetési kötelezettséggel járó megrendelés« vagy ennek megfelelő, egyértelműen megfogalmazott felirattal látta el.

(4) A [kereskedő által ellenszolgáltatás fejében nyújtott szolgáltatásra vonatkozó, elektronikus úton megkötött fogyasztói] szerződés csak akkor jön létre, ha a kereskedő eleget tesz a (3) bekezdés szerinti kötelezettségének.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 11 A bérbeadók és a szóban forgó bérlő olyan lakásra kötöttek bérleti szerződést, amelyre a nemzeti jog értelmében lakbérplafon vonatkozik, így az említett plafon túllépése esetén a bérlő jogosult a bérleti díj túlfizetésének visszatérítésére.
- 12 A Conny, egy német jog szerinti, a követelésbehajtási szolgáltatások területén bejegyzett korlátolt felelősségű társaság az internetes oldalán keresztül megbízási szerződés megkötését kínálja a lakásbérlők számára, amelynek értelmében a lakbérplafon túllépése esetén e bérlők bérbeadóikkal szemben fennálló valamennyi jogának engedményeseként járhat el.
- 13 Ahhoz, hogy ilyen szerződést kössenek e társaság internetes oldalán, a bérlőknek jóvá kell hagyniuk a társaság általános feltételeit, amelyekben a szerződés visszerthes jellegére hivatkoznak, majd a megrendeléshez egy gombra kell kattintaniuk. A bérlőknek ellenszolgáltatásként a megtakarított éves bérleti díj egyharmadának megfelelő díjazást kellett fizetniük, ha a Conny-nak a jogaik érvényesítésére irányuló kísérletei sikeresek voltak, és amennyiben felszólítást küldött a bérbeadónak, az ügyvédek javadalmazásáról szóló törvény rendelkezései alapján az ügyvédet megillető díjazásnak megfelelő összeget kellett fizetniük.
- 14 A jelen esetben, mivel a havi bérleti díj meghaladta a nemzeti szabályozás által megengedett felső határt, a szóban forgó bérlő ilyen megbízási szerződést kötött a Connyval jogainak a bérbeadókkal szembeni érvényesítése érdekében. E célból e bérlő regisztrált a Conny honlapján, az általános szerződési feltételek elfogadása érdekében kipipálta a négyzetet, és a megfelelő gombra kattintva megerősítette a megrendelését. Ezt követően az említett bérlő aláírta a Conny által rendelkezésre bocsátott, „Megerősítés, meghatalmazás és engedményezés, jóváhagyás” című nyomtatványt, amely nem tartalmazott semmilyen információt a bérlőt terhelő fizetési kötelezettségről.
- 15 2020. január 21-i levelében a Conny a szóban forgó bérlőnek a bérleti díjak összegére vonatkozó nemzeti szabályozásból eredő jogaira hivatkozott a bérbeadókkal szemben, és e célból azt állította, hogy a bérlő és a bérbeadók között létrejött szerződésben megállapított bérleti díj összege meghaladja az e szabályozásban rögzített felső határt.

- 16 Mivel e levélre nem érkezett válasz, a Conny az engedményezett jogok alapján keresetet nyújtott be a bérbeadókkal szemben az Amtsgericht Berlin-Mitte (közép-berlini helyi bíróság, Németország) előtt.
- 17 Az Amtsgericht Berlin Mitte (közép-berlini helyi bíróság) helyt adott e keresetnek, többek között azzal az indokkal, hogy az igényelt bérleti díj a Conny által hivatkozott mértékben meghaladta a bérleti díj megengedett mértékét.
- 18 A bérbeadók fellebbezést nyújtottak be ezen ítélettel szemben a Landgericht Berlinhez (berlini regionális bíróság, Németország), a kérdést előterjesztő bírósághoz. Azt állították többek között, hogy a Conny nem érvényesíthette a szóban forgó bérlő jogait, mivel az e jogok átruházásának alapjául szolgáló megbízási szerződés semmis, mert nem felelt meg a BGB 312j. §-a (3) bekezdésének – a 2011/83 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését a nemzeti jogrendbe átültető – második mondatában előírt követelményeknek.
- 19 A kérdést előterjesztő bíróság először is kifejti, hogy e fellebbezés sikere kizárólag a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdése második albekezdésének értelmezésétől függ. E tekintetben többek között azt a kérdést veti fel, hogy az e 8. cikk (2) bekezdésében előírt követelményt – a BGB 312j. §-ának (3) és (4) bekezdésével összefüggésben értelmezve, amely szerint a megrendelés gombnak kifejezett utalást vagy ennek megfelelő megfogalmazást kell tartalmaznia a megrendeléshez kapcsolódó fizetési kötelezettségre – az alapeljáráásban szóban forgó helyzetre is alkalmazni kell-e.
- 20 E bíróság arra hivatkozik, hogy a jelen ügyben a szóban forgó bérlő fizetési kötelezettsége nem pusztán az általa a Conny internetes oldalán leadott megrendeléssel keletkezik, hanem olyan későbbi feltételek bekövetkezését követeli meg, mint például a bérlő jogainak sikeres érvényesítése vagy a bérbeadó részére szóló felszólítás elküldése.
- 21 Következésképpen felmerül a kérdés, hogy a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a távollevők között, elektronikus úton kötött szerződés az e rendelkezés értelmében vett „fizetési kötelezettséget” is magában foglal, amennyiben az ellenszolgáltatás csak bizonyos későbbi feltételek mellett jár, például csak egy esetleges siker vagy valamely harmadik személy későbbi felszólítása esetén.
- 22 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdését átültető nemzeti szabályozást a nemzeti ítélkezési gyakorlat nem értelmezi egységesen.
- 23 A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) egyrészt úgy ítélte meg, hogy a BGB 312j. §-ának (3) és (4) bekezdése által kitűzött védelmi cél „kivételesen nem sérül”, mivel a fogyasztó egy esetlegesen fennálló követelés visszafizetését kéri, és a díjazás a kereskedőt csak bizonyos feltételek mellett, azaz kizárólag siker esetén illeti meg.
- 24 Másrészt az alsóbb szintű nemzeti bíróságok, valamint a nemzeti jogirodalom a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdése második albekezdésének, valamint a BGB 312j. §-a (3) és (4) bekezdésének jóval szélesebb hatályt tulajdonít. Úgy vélik ugyanis, hogy e rendelkezések azokra a jogi aktusokra is vonatkoznak, amelyeknél a visszerhes jelleg csak közvetetten következik a szerződés megkötéséből, vagy egyéb feltételek teljesítéséhez vagy a fogyasztó cselekményéhez kapcsolódik.

- 25 A kérdést előterjesztő bíróság ez utóbbi értelmezéssel ért egyet. Emellett szól először is a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdése második albekezdésének szövege, amelyből kitűnik, hogy a gomb használatának kötelezettsége akkor áll fenn, ha a rendelés a fogyasztó számára fizetési kötelezettséget „von maga után”. Márpedig az elektronikus úton kötött szerződés már önmagában fizetési kötelezettséget von maga után, amennyiben e kötelezettség nem kötelező jelleggel jön létre, hanem csupán lehetséges vagy nem teljesen kizárt.
- 26 Másodsor, a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdése második albekezdésének értelme és célja tág értelmezés mellett szól abban az értelemben, hogy azokat a szerződéseket is érinti, amelyekben a bérlő az ellenszolgáltatást csak más különös feltételek alapján köteles megfizetni, a jelen esetben kizárólag a bérlő jogainak sikeres érvényesítése vagy felszólítás esetén. Ezen irányelv 1. cikkéből, valamint a (4), (5) és (7) preambulumbekkezdéséből ugyanis kitűnik, hogy az említett irányelv célja a fogyasztóvédelem magas szintjének biztosítása a fogyasztók tájékoztatásának és biztonságának a kereskedőkkel kötött ügyletek során történő garántálása révén.
- 27 Egy ilyen célkitűzéssel azonban nem lenne összeegyeztethető, hogy csak azok a fogyasztók részesüljenek a 2011/83 irányelv által biztosított védelemben, akiknek a későbbi fizetési kötelezettsége már a szerződéskötés időpontjában fennáll, megfosztva ugyanakkor e védelemtől azokat a fogyasztókat, akiknek a fizetési kötelezettsége a szerződéskötés időpontjában még nem végleges, hanem más olyan feltételek későbbi bekövetkezésétől függ, amelyekre nincs ráhatásuk.
- 28 A jelen ítélet 24–27. pontjában kifejtett értelmezéssel ellentétes értelmezés az uniós jogalkotó által elérni kívánt fogyasztóvédelem szintjének jelentős csökkenéséhez vezetne, sőt a kérdést előterjesztő bíróság előtt szóban forgóhoz hasonló körülmények között részben vagy teljesen megfosztaná a lényegétől a 2011/83 irányelvet. Nem zárható ki ugyanis, hogy a kereskedők a jövőben az általános szerződési feltételeikbe olyan feltételeket illesztenek, amelyek a fogyasztó fizetési kötelezettségét más feltételek bekövetkezésétől teszik függővé annak érdekében, hogy a kereskedők kivonják magukat a 2011/83 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében előírt, őket terhelő kötelezettségek alól.
- 29 Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy ha az uniós jogalkotó a tájékoztatási kötelezettséget kizárólag a feltétlen fizetési kötelezettség esetére kívánta volna korlátozni, azt kifejezett módon tette volna, magában a 2011/83 irányelv preambulumbekkezdéseiben vagy rendelkezéseiben arra hivatkozva, hogy a fogyasztóvédelem ezen irányelv által biztosított szintje nem terjed ki az olyan szerződésekre, amelyekben a fogyasztó fizetési kötelezettségét a szerződéskötés időpontjában még nem állapították meg. Márpedig az említett irányelv nem hivatkozik erre.
- 30 E körülmények között a Landgericht Berlin (berlini regionális bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:
- „Összhangban áll-e a 2011/83/EU irányelv 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdésével, ha a nemzeti szabályt (jelen esetben: a BGB 312j. §-a (3) bekezdése második mondatának és (4) bekezdésének 2014. június 13-tól 2022. május 27-ig hatályos változata) úgy értelmezik, hogy a 2011/83/EU irányelv 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdéséhez hasonlóan akkor is alkalmazhatóvá válik, ha a fogyasztó az elektronikus úton megvalósuló szerződéskötés időpontjáig nem feltétlenül, hanem csak meghatározott további feltételek mellett – például kizárólag a megbízáson alapuló jogérvényesítés későbbi sikeressége vagy felszólítás harmadik személy részére történő későbbi elküldése esetében – köteles a kereskedő részére fizetni?”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

- 31 A Conny vitatja az előterjesztő bíróság által feltett kérdés relevanciáját, kifogásolva többek között azt, hogy valamely harmadik személy – mint az alapügyben a bérbeadók – a fogyasztó (engedményező) és a kereskedő (engedményes) közötti jogviszonyt érintő esetleges hibára hivatkozhat. A Conny szerint ugyanis ez ahhoz vezetne, hogy egy harmadik személy semlegesíthetné a bérlő által a kereskedővel éppen annak érdekében kötött szerződést, hogy fogyasztói jogait e harmadik személlyel szemben gyakorolja.
- 32 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikk által létrehozott együttműködés keretében kizárólag az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje mind az előzetes döntéshozatalra utaló határozatnak az ítélete meghozatala tekintetében fennálló szükségességét, mind a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, amennyiben a feltett kérdések valamely uniós jogi szabály értelmezésére vagy érvényességére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni (2023. október 12-i KBC Verzekeringen ítélet, C-286/22, EU:C:2023:767, 21. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 33 Ennélfogva az uniós jogra vonatkozó kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróság előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéséről való határozathozatalt, ha valamely európai uniós jogi szabály kért értelmezése vagy érvényességének kért értékelése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli és jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2023. október 12-i KBC Verzekeringen ítélet, C-286/22, EU:C:2023:767, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 34 A jelen ügyben az előterjesztő bíróság kérdései többek között a BGB 312j. §-a (3) és (4) bekezdésének az uniós joggal összhangban álló értelmezésére vonatkoznak, amely rendelkezések a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdését lényegében annak előírásával ültetik át a nemzeti jogrendbe, hogy a kereskedő által ellenszolgáltatás fejében nyújtott szolgáltatásra vonatkozóan elektronikus úton megkötött fogyasztói szerződés csak akkor tekinthető létrejöttnek, ha a kereskedő betartja az arra irányuló tájékoztatási kötelezettséget, hogy a fogyasztó a megrendelése megtételekor kifejezetten elismerje, hogy fizetés teljesítésére vállal kötelezettséget. Márpedig a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdése kizárólag azt mondja ki, hogy amennyiben a kereskedő nem tartotta be az e rendelkezésben előírt kötelezettséget, a szerződés vagy a megrendelés a fogyasztót nem köti.
- 35 Mindemellett a kérdést előterjesztő bíróság által a Bíróság hozzá intézett információkérésére adott válaszából kitűnik, hogy az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás lehetővé teszi valamely harmadik személy számára, hogy vitassa a fogyasztó és a kereskedő között létrejött megbízási szerződés érvényességét, ha e szerződés alapján a kereskedő e fogyasztó nevében keresetet indított e harmadik személlyel szemben. Ilyen lehetőséggel akkor is lehetne élni, ha az e kereset alátámasztására hivatkozott jogszabály kizárólag az említett fogyasztó védelmére irányul, tekintettel arra, hogy e szabály megsértésének megállapítását követően ugyanezen fogyasztónak továbbra is lehetősége van arra, hogy megerősítse a szerződést, vagy új szerződést kössön a kereskedővel.

- 36 Márpedig e válaszra tekintettel nem állapítható meg, hogy az ügy irataiból nyilvánvalóan kitűnik, hogy a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdése második albekezdésének kért értelmezése semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával és tárgyával, vagy hogy a probléma hipotetikus jellegű.
- 37 Tekintettel továbbá arra, hogy a Bíróság rendelkezésére állnak mindazok a ténybeli és jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésre hasznos választ adhasson, meg kell állapítani, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 38 Kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az internetes oldalakon keresztül, távollevők között kötött szerződések esetében a kereskedőt terhelő azon kötelezettség, hogy gondoskodjon arról, hogy a fogyasztó a megrendelése megtételekor kifejezetten elfogadja a fizetési kötelezettséget, akkor is fennáll, ha a fogyasztó csak egy későbbi feltétel teljesülését követően köteles e kereskedőnek ellenszolgáltatást fizetni.
- 39 Előjáróban meg kell jegyezni, hogy a 2011/83 irányelv 2. cikkének 7. pontja értelmében távollevők között kötött szerződés „a kereskedő és a fogyasztó között áru vagy szolgáltatás értékesítésére szervezett távértékesítési rendszer keretében, a kereskedő és a fogyasztó egyidejű fizikai jelenléte nélkül – a szerződés megkötésének időpontjával bezárólag kizárólag egy vagy több távközlő eszköz alkalmazásával c kötött szerződés”. Ebből következik, hogy a bérlő jogainak a bérbeadóval szemben történő érvényesítésére irányuló, az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló olyan megbízási szerződés, amelyet a kereskedővel kötöttek ez utóbbi internetes oldalán, a „távollevők között kötött szerződés” fogalmába, és ennél fogva ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott hatálya alá tartozik.
- 40 Mivel a 2011/83 irányelv 4. cikkének megfelelően az irányelv az általa megállapított rendelkezésekre vonatkozóan főszabály szerint teljes mértékben harmonizálja a tagállamok jogszabályait, az ezen irányelv 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettség terjedelme az összhangban álló értelmezés elvének korlátai között meghatározza az e rendelkezést a tagállamok jogrendjébe átültető nemzeti szabályozásban előírt fogyasztói jog terjedelmét (lásd ebben az értelemben: 2023. október 5-i Sofatutor ítélet, C-565/22, EU:C:2023:735, 38. pont).
- 41 Valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit, hanem szövegtörzsetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi (2023. október 12-i KBC Verzekeringen ítélet, C-286/22, EU:C:2023:767, 32. pont).
- 42 Ami először is a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének szövegét illeti, emlékeztetni kell arra, hogy e rendelkezés az első albekezdésében úgy rendelkezik, hogy ha az elektronikus úton megkötendő, távollevők közötti szerződés fizetési kötelezettséget keletkeztet a fogyasztó számára, a kereskedő egyértelműen és jól látható módon, közvetlenül a megrendelés fogyasztó általi megtétele előtt felhívja a fogyasztó figyelmét az ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében előírt több olyan információra, amelyek lényegében az áru vagy a szolgáltatás lényeges tulajdonságaira, a teljes árra, a szerződés időtartamára, valamint adott esetben a fogyasztót terhelő kötelezettségek legrövidebb időtartamára vonatkoznak.

- 43 A 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdése azt írja elő, hogy a kereskedőnek gondoskodnia kell arról, hogy a fogyasztó a megrendelés megtételekor kifejezetten tudomásul vegye, hogy a rendelés fizetési kötelezettséget von maga után. E rendelkezés pontosítja, hogy ha a megrendelés megtétele gomb vagy hasonló funkció aktiválásával jár, a gombot vagy hasonló funkciót könnyen olvasható módon kizárólag a „fizetési kötelezettséggel járó megrendelés” vagy ennek megfelelő, egyértelműen megfogalmazott felirattal kell ellátni, amely jelzi, hogy a megrendelés a fogyasztónak a kereskedő javára teljesítendő fizetési kötelezettségét vonja maga után, aminek hiányában az említett fogyasztót nem köti a szerződés vagy a megrendelés.
- 44 Ebből következik, hogy amennyiben a távollevők között kötött szerződés elektronikus úton, megrendelési folyamat keretében jön létre, és az a fogyasztó fizetési kötelezettségével jár, a kereskedőnek egyrészt közvetlenül a megrendelés előtt tájékoztatnia kell a fogyasztót a szerződéssel kapcsolatos alapvető információkról, másrészt kifejezetten tájékoztatnia kell a fogyasztót arról, hogy a megrendelés megtételével fizetési kötelezettséget vállal (2022. április 7-i Fuhrmann-2 ítélet, C-249/21, EU:C:2022:269, 25. pont).
- 45 Ezen utóbbi kötelezettséget illetően a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdése második albekezdésének egyértelmű szövegéből kitűnik, hogy a megrendelés gombot vagy hasonló funkciót könnyen olvasható módon, egyértelműen megfogalmazott felirattal kell ellátni, amely jelzi, hogy a megrendelés a fogyasztónak a kereskedő javára teljesítendő fizetési kötelezettségét vonja maga után, és hogy kizárólag az e gombon vagy hasonló funkción szereplő feliratot kell figyelembe venni annak meghatározása céljából, hogy a kereskedő eleget tett-e annak a kötelezettségének, hogy a fogyasztó a megrendelés megtételekor kifejezetten tudomásul vegye, hogy a rendelés fizetési kötelezettséget von maga után (lásd ebben az értelemben: 2022. április 7-i Fuhrmann-2 ítélet, C-249/21, EU:C:2022:269, 26. és 28. pont).
- 46 Márpedig a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdése második albekezdésének szövege – amely azt írja elő a kereskedő számára, hogy amennyiben a távollevők között elektronikus úton, a fogyasztó fizetési kötelezettségével járó rendelési eljárás útján köt szerződést, a fogyasztó megrendelésének megtétele előtt kifejezetten tájékoztassa a fogyasztót e kötelezettségről –, nem tesz különbséget a feltételekhez kötött fizetési kötelezettségek és a feltétel nélküli fizetési kötelezettségek között.
- 47 Ellenkezőleg, e szövegből az következik, hogy az említett rendelkezésben foglalt tájékoztatási kötelezettség akkor alkalmazandó, ha a megrendelés pusztán fizetési kötelezettséget „von maga után”. Következésképpen ebből arra lehet következtetni, hogy a kereskedő azon kötelezettsége, hogy tájékoztassa a fogyasztót, abban az időpontban keletkezik, amikor a fogyasztó visszafordíthatatlanul elfogadja, hogy az ellenőrzési körén kívül eső feltétel teljesülése esetén fizetési kötelezettsége áll fenn, még akkor is, ha e feltétel még nem teljesült.
- 48 E tekintetben a Bíróság egyébiránt pontosította, hogy a fogyasztó fizetési kötelezettségével járó megrendelési folyamat véglegesítése alapvető lépés, amennyiben az azt jelenti, hogy a fogyasztó vállalja, hogy nemcsak a távollevők között kötött szerződés, hanem a fizetési kötelezettség is köti (2022. április 7-i Fuhrmann-2 ítélet, C-249/21, EU:C:2022:269, 30. pont). Pontosan egy gombnak vagy hasonló funkciónak a megrendelés véglegesítése érdekében történő aktiválása jelenti ugyanis a fogyasztó arra vonatkozó nyilatkozatát, hogy visszafordíthatatlanul elfogadja a fizetési kötelezettséget.

- 49 Másodszor, azon szöveggörnyezetet és célokat illetően, amelybe a 2011/83 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése illeszkedik, meg kell állapítani, hogy e rendelkezés egy olyan rendelkezések összességén alapuló mechanizmus részét képezi, amelyek – amint az az említett irányelv (4), (5) és (7) preambulumbekzdésével összefüggésben értelmezett 1. cikkéből kitűnik – a fogyasztók magas szintű védelmének biztosítására irányulnak a kereskedőkkel kötött ügyletekkel kapcsolatos tájékoztatásuk és biztonságuk garantálása révén, biztosítva egyúttal a megfelelő egyensúlyt a fogyasztóvédelem magas szintje és a vállalkozások versenyképessége között (lásd ebben az értelemben: 2022. április 7-i Fuhrmann-2 ítélet, C-249/21, EU:C:2022:269, 21. pont; 2022. május 5-i Victorinox ítélet, C-179/21, EU:C:2022:353, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 50 Közelebbről, a 2011/83 irányelv (39) preambulumbekzdése hangsúlyozza e tekintetben annak fontosságát, hogy a távollevők között, internetes oldalakon keresztül kötött szerződések esetében a fogyasztó meg tudja határozni azon időpontot, amelytől kezdve kötelezettséget vállal arra, hogy fizet a kereskedőnek, és hogy a fogyasztó figyelmét egyértelmű megfogalmazással kifejezetten felhívják arra, hogy a megrendelés elküldése a kereskedőnek való fizetés kötelezettségével jár.
- 51 Márpedig, amint azt a főtanácsnok az indítványának 45. pontjában hangsúlyozta, a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdése második albekezdésének akként történő értelmezése, hogy e rendelkezés nem alkalmazandó abban az esetben, ha a fogyasztót nem feltétlen jelleggel terheli a kereskedő részére történő fizetés kötelezettsége, hanem csak egy későbbi feltétel teljesülését követően köteles e kereskedőnek ellenértéket fizetni, ellentétes lenne az ezen irányelv által kitűzött, a jelen ítélet 49. és 50. pontjában említett, a fogyasztóvédelem magas szintjének biztosítására irányuló célkitűzésekkel, valamint konkrétan azzal, hogy felhívják a fogyasztó figyelmét arra a tényre, hogy megrendelése a kereskedő javára teljesítendő fizetési kötelezettséget von maga után.
- 52 Az ilyen értelmezés ugyanis azt eredményezné, hogy a kereskedő nem köteles eleget tenni az e rendelkezésben annak érdekében előírt tájékoztatási kötelezettségének, hogy megvilágítsa a fogyasztó számára megrendelésének pénzügyi következményeit abban az időpontban, amikor e fogyasztó még lemondhat e megrendelésről, hanem csak később, amikor a fizetés esedékessé válik.
- 53 Következésképpen, amint azt lényegében a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozta, az ilyen értelmezés lehetőséget biztosítana a kereskedők számára, hogy kivonják magukat a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettség alól – éppen abban az időpontban, amikor ez hasznosnak bizonyulhat a fogyasztó számára –, pusztán azért, hogy olyan feltételeket foglalnak az általános szerződési feltételeikbe, amelyek a fogyasztó fizetési kötelezettségét objektív feltételek bekövetkezésétől teszik függővé, és nem függenek a fogyasztó akaratának kifejezésétől.
- 54 Mindemellett hangsúlyozni kell, hogy a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdése ilyen esetben annak előírására szorítkozik, hogy az érintett szerződés a fogyasztót nem köti. Márpedig a 2011/83 irányelv 3. cikke (5) bekezdésének megfelelően, az irányelv nem érinti az általános nemzeti szerződési jogot, így a szerződések érvényességére, létrejöttére vagy joghatására vonatkozó szabályokat, amennyiben általános szerződési jogi kérdéseket ezen irányelv maga nem szabályoz.

- 55 Következésképpen a jelen ítélet 49–53. pontjában elfogadott értelmezés nem érinti annak lehetőségét, hogy a fogyasztó, miután utólagos tájékoztatást kapott a fizetési kötelezettségről, dönthet úgy, hogy fenntartja az olyan szerződés vagy megrendelés joghatásait, amely addig azért nem kötötte őt, mert a kereskedő a megkötésekor nem tett eleget a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdésében előírt kötelezettségének.
- 56 A fenti megfontolásokra tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2011/83 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy a távollevők között, internetes oldalakon keresztül kötött szerződések esetében a kereskedőt terhelő azon kötelezettség, hogy gondoskodik arról, hogy a fogyasztó a megrendelése megtételekor kifejezetten elfogadja a fizetési kötelezettséget, akkor is fennáll, ha a fogyasztó csak egy későbbi feltétel teljesülését követően köteles e kereskedőnek az ellenértéket megfizetni.

A költségekről

- 57 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

A fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

a távollevők között, internetes oldalakon keresztül kötött szerződések esetében a kereskedőt terhelő azon kötelezettség, hogy gondoskodik arról, hogy a fogyasztó a megrendelése megtételekor kifejezetten elfogadja a fizetési kötelezettséget, akkor is fennáll, ha a fogyasztó csak egy későbbi feltétel teljesülését követően köteles e kereskedőnek az ellenértéket megfizetni.

Aláírások